

Aan de leden van de raad

Datum : 1 september 2026
Zaaknummer : 5246519
Contactpersoon : Semih Rayman
Telefoonnummer : 06-27221530

Onderwerp: Schriftelijke vragen art. 44 Rvo over uitspraken Nieuwsuur portefeuillehouder Onderwijs

Geachte voorzitter en leden,

Het raadslid Luurssen van de fractie Forum voor Democratie heeft ons per [brief](#), ingekomen 6 augustus 2026, schriftelijk vragen gesteld op grond van artikel 44 van het Reglement van Orde voor de Politieke Avond van de gemeente Arnhem over uitspraken Nieuwsuur portefeuillehouder Onderwijs.

Ter beantwoording van deze vragen delen wij u het volgende mee.

1. *Heeft het college kennisgenomen van de uitspraken van de Hoge Raad van 21 april 2026 (ECLI:NL:HR:2026:658 en ECLI:NL:HR:2026:659) inzake artikel 5 onder b Leerplichtwet 1969?*

Ja, de uitspraken van de Hoge Raad zijn ook betrokken bij de beantwoording van de artikel 44 vragen [Naar school gaan blijft de norm](#) van 9 juni 2026.

2. *Heeft het college kennisgenomen van de handreiking "Omgaan met vrijstellingen artikel 5 onder b Leerplichtwet na uitspraak Hoge Raad april 2026" van Ingrado en de VNG, en onderschrijft het college dat deze handreiking zoals zij zelf vermeldt nadrukkelijk een advies betreft zonder wettelijke status?*

Ja. We kennen de [Handreiking](#) en zien dit als een advies bij het beoordelen van nieuwe beroepen op en herhaalberoepen voor vrijstelling op grond van artikel 5 onder b, Leerplichtwet.

3. *Bevestigt het college dat de wethouder Onderwijs in de uitzending van Nieuwsuur van 11 juni 2026 heeft verklaard dat de gemeente Arnhem nieuwe "aanvragen" op grond van artikel 5 onder b Leerplichtwet "gewoon gaat weigeren", en dat de rechter de gemeente daartoe "de mogelijkheid heeft geboden"?*

Ja. In de uitzending van Nieuwsuur van 11 juni 2026 heeft de wethouder toegelicht dat nieuwe beroepen op artikel 5 onder b van de Leerplichtwet aan de hand van het door de Hoge Raad verduidelijkte toetsingskader zullen worden beoordeeld. Wij merken

Datum: 1 september 2026
Zaaknummer: 5246519
Pagina: 2

daarbij op dat een beroep op artikel 5 onder b van de Leerplichtwet formeel plaatsvindt via een kennisgeving en niet via een aanvraagprocedure. Voor het college staat voorop dat ieder kind recht heeft op onderwijs en ontwikkeling. Onderwijs vormt een belangrijke basis voor de ontwikkeling en kansengelijkheid van kinderen. Uit het door de Hoge Raad verduidelijkte toetsingskader volgt dat een beroep op artikel 5, onder b van de Leerplichtwet in Arnhem, waar een breed aanbod aan openbaar onderwijs beschikbaar is, alleen in zeer uitzonderlijke situaties kan leiden tot een vrijstelling.

4. *In de beantwoording van 9 juni 2026 schrijft het college dat er "in de praktijk nauwelijks ruimte lijkt" om nieuwe vrijstellingen te honoreren en dat het college de landelijke duiding afwacht. Twee dagen later kondigt de wethouder publiekelijk en zonder voorbehoud en zonder raadsbrief aan dat nieuwe kennisgevingen "gewoon geweigerd" gaan worden. Welke nieuwe informatie is het college in die twee dagen ter beschikking gekomen die deze verharding rechtvaardigt? Indien geen nieuwe informatie beschikbaar kwam, hoe verklaart het college het verschil tussen de aan de raad verstrekte informatie en de publieke uitingen van de wethouder, en acht het college zich hiermee te hebben gehouden aan zijn actieve informatieplicht jegens de raad?*

Wij zien geen verschil of spanning tussen de raadsbrief van 9 juni en het interview van de wethouder Onderwijs op 11 juni in Nieuwsuur. In beide gevallen komt dezelfde benadering naar voren. Voor ons staat voorop dat ieder kind recht heeft op onderwijs en ontwikkeling. Onderwijs vormt een belangrijke basis voor de ontwikkeling en kansengelijkheid van kinderen. De school is daarbij een belangrijke plek voor leren, ontmoeten en opgroeien. We vinden het daarnaast belangrijk dat kinderen in beeld blijven bij onderwijs- en ondersteuningsstructuren. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Leerplichtwet en het toezicht op de naleving daarvan. Bij de invulling van die verantwoordelijkheid wordt het door de Hoge Raad verduidelijkte toetsingskader toegepast. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Uitgangspunt is dat kinderen, binnen het wettelijk kader, onderwijs volgen, zodat zij zich breed kunnen ontwikkelen, gelijke kansen krijgen en in contact staan met leeftijdgenoten.
- Bij nieuwe kennisgevingen wordt het door de Hoge Raad verduidelijkte toetsingskader toegepast. Dat betekent in Arnhem, waar sprake is van een breed aanbod aan openbaar onderwijs, dat alleen in zeer uitzonderlijke situaties sprake kan zijn van een vrijstelling op basis van richtingsbezwaren. Een vrijstelling kan alleen ontstaan als er geen openbaar onderwijs beschikbaar is binnen redelijke afstand van de woning (6 kilometer bij basisonderwijs en 20 kilometer bij voortgezet onderwijs).
- Bij reeds geldende vrijstellingen en verlengingen passen we maatwerk toe en hanteren we een overgangsperiode om toe te werken naar passende onderwijsdeelname.

Datum: 1 september 2026
Zaaknummer: 5246519
Pagina: 3

Deze aanpak sluit aan op de Handreiking die door VNG en Ingrado is uitgebracht.

5. *Onderschrijft het college dat de Leerplichtwet 1969 ten aanzien van artikel 5 onder b geen aanvraagprocedure kent, maar een kennisgevingssystematiek, waarbij de vrijstelling van rechtswege ontstaat indien de kennisgeving voldoet aan de vereisten van de artikelen 6 en 8 van die wet? Zo nee, op grond van welke wettelijke bepaling meent het college dat sprake is van een aanvraag die voor toewijzing of weigering vatbaar is?*

Een beroep op artikel 5 onder b Leerplichtwet wordt gedaan door middel van een kennisgeving. Wij bevestigen de ontvangst daarvan en reageren vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel per brief, waarbij ouders worden geïnformeerd over de wijze waarop de kennisgeving wordt beoordeeld. Vanuit onze verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Leerplichtwet en het toezicht op de naleving daarvan toetsen wij of wordt voldaan aan de wettelijke eisen, conform het door de Hoge Raad verduidelijkte toetsingskader.

6. *In de beantwoording van 9 juni 2026 hanteert het college consequent de termen "vrijstellingen verleend", "toe te kennen" en "verstrekte vrijstellingen". Onderschrijft het college dat deze terminologie niet aansluit bij de kennisgevingssystematiek van de Leerplichtwet 1969, en welke consequenties verbindt het college hieraan voor zijn uitvoeringspraktijk, zijn communicatie met ouders en zijn informatievoorziening aan de raad?*

In het antwoord op vraag 5 hebben wij de juridische onderbouwing van onze aanpak, ook in de uitvoeringspraktijk, en communicatie toegelicht.

7. *Kan het college de wettelijke bepaling aanwijzen waaraan de gemeente, dan wel de leerplichtambtenaar, de bevoegdheid ontleent om een kennisgeving op grond van artikel 5 onder b Leerplichtwet inhoudelijk te beoordelen en te "weigeren"? Zo nee, erkent het college dat het aangekondigde weigeren van kennisgevingen een bevoegdheid veronderstelt die de wet niet toekent, en dat dit zich niet verdraagt met het legaliteitsbeginsel?*

Zoals bij vraag 5 uiteengezet onderkennen wij de kennisgevingssystematiek van art. 5 onder b Leerplichtwet. Dit betekent dat het college een kennisgeving niet kan 'weigeren'. Het college is evenwel wel gehouden om op grond van art. 16 eerste lid van de Leerplichtwet toezicht te houden op naleving van de Leerplichtwet. Voor het geval dat een leerling niet staat ingeschreven bij een school waarbij een beroep is gedaan op art. 5 onder b Leerplichtwet, heeft de Hoge Raad een toetsingskader gegeven voor de colleges om in het kader van de toezichthoudende rol te kunnen beoordelen of het niet ingeschreven staan correct is.

Datum: 1 september 2026
Zaaknummer: 5246519
Pagina: 4

Er is dus geen sprake van 'weigeren' van een kennisgeving, maar wel van toezicht houden op de inschrijvingsplicht waarin het door de Hoge Raad gegeven toetsingskader door het college wordt toegepast.

8. *Onderschrijft het college dat de uitspraak van de Hoge Raad van 21 april 2026 een toetsingskader formuleert voor de strafrechtelijke beoordeling van een beroep op artikel 5 onder b Leerplichtwet, en dat deze uitspraak geen bestuursrechtelijke beslissingsbevoegdheid aan gemeenten toekent noch de wettelijke kennisgevingssystematiek wijzigd? Hoe verhoudt de uitspraak van de wethouder dat "de rechter ons de mogelijkheid heeft geboden" zich tot dit gegeven?*

Zoals in het antwoord op vraag 5 is toegelicht, leidt het aangescherpte toetsingskader van de Hoge Raad er toe dat artikel 5 onder b slechts in uitzonderlijke situaties nog van toepassing zal zijn. Vervolgens heeft de gemeente op grond van artikel 16 eerste lid van de Leerplichtwet de bevoegdheid om toezicht te houden. De uitspraak van de Hoge Raad heeft dus niet alleen effect op een strafrechtelijke beoordeling van een beroep op artikel 5 onder b Leerplichtwet, maar ook op de toetsing en handhaving door de gemeente van de Leerplichtwet. Indien een vrijstelling niet van toepassing blijkt, dan worden ouders geïnformeerd dat zij hun kind moeten inschrijven op school. Doen ouders dit niet, dan ontstaat er absoluut verzuim en bestaat de mogelijkheid om over te gaan tot handhaven.

9. *Welk juridisch advies heeft het college ingewonnen alvorens de in Nieuwsuur aangekondigde uitvoeringspraktijk vast te stellen, en is het college bereid dit advies met de raad te delen?*

Wij hebben geen extern juridisch advies ingewonnen en wij vinden dit ook niet nodig. De aanpak van de gemeente Arnhem sluit ook aan op de Handreiking die door VNG en Ingrado is uitgebracht.

10. *Kan het college een overzicht verstrekken van het aantal kennisgevingen op grond van artikel 5 onder b Leerplichtwet in de gemeente Arnhem over de schooljaren 2023-2024, 2024-2025, 2025-2026 en 2026-2027, waarbij per schooljaar wordt aangegeven hoeveel kennisgevingen zijn gehonoreerd, hoeveel niet zijn gehonoreerd of anderszins niet als rechtsgeldig zijn aangemerkt, en op welke wijze en met welke bewoordingen de betrokken ouders daarover zijn geïnformeerd?*

Tabel: Kennisgevingen die geleid hebben tot vrijstelling en niet hebben geleid tot vrijstelling van Arnhemse kinderen art. 5 onder b Leerplichtwet (Lpw)

Schooljaar	Kennisgeving geleid tot vrijstelling art. 5 onder b Lpw	Kennisgeving niet geleid tot vrijstelling art. 5 onder b Lpw
2023-2024	23	5
2024-2025	43	2

Datum: 1 september 2026
Zaaknummer: 5246519
Pagina: 5

2025-2026	39	1
2026-2027*	32	2

*Er zijn nog 10 kennisgevingen in behandeling.

Een beroep op een vrijstelling wordt beantwoord met een brief aan de ouders waarin wordt vermeld of de vrijstelling, na toetsing aan de wettelijke vereisten (onder andere het afstandsbeginseel), correct is oftewel conform het door de Hoge Raad geformuleerde toetsingskader is.

11. *De leerplichttaken worden voor Arnhem uitgevoerd door het Regionaal Bureau Leerlingzaken Midden-Gelre, dat blijkens de beantwoording van 9 juni 2026 werkt voor negen gemeenten, en het college acht een gezamenlijke regionale lijn noodzakelijk. Op welke wijze zijn de acht overige gemeenten en hun gemeenteraden betrokken bij de lijn die de wethouder op 11 juni 2026 publiekelijk heeft aangekondigd? Acht het college het passend dat een individuele wethouder een uitvoeringslijn die via het RBL doorwerkt in negen gemeenten op landelijke televisie aankondigt zonder voorafgaande regionale besluitvorming?*

De portefeuillehouder heeft op 11 juni 2026 de Arnhemse benadering naar voren gebracht. Vervolgens heeft de regionale Bestuurscommissie op 24 juni 2026 deze lijn, die ook door het RBL was geadviseerd, onderschreven. Daarbij is gekozen om herhaalvrijstellingen voor alle betrokkenen nog één jaar voort te zetten. Dit overgangsjaar biedt ruimte voor een zorgvuldige overgang, waarbij rekening wordt gehouden met de situatie van betrokken kinderen en ouders en het gesprek met ouders centraal staat. Binnen het RBL wordt hiervoor één regionale lijn gehanteerd. Het overgangsjaar is nadrukkelijk niet bedoeld als een vrijblijvende voortzetting van de bestaande situatie, maar om met ouders in gesprek te gaan over een passende onderwijsplek.

12. *Is het college bereid om, zolang de landelijke besluitvorming over artikel 5 onder b Leerplichtwet waaronder de door de staatssecretaris van OCW aangekondigde verkenning niet is afgerond en zolang de wet ongewijzigd is, kennisgevingen die aan de formele vereisten van de artikelen 6 en 8 Leerplichtwet voldoen als rechtsgeldig te behandelen, en de in Nieuwsuur aangekondigde weigeringspraktijk per direct op te schorten? Zo nee, waarom niet?*

Wij zien geen aanleiding om de gecommuniceerde aanpak op te schorten. De aanpak sluit aan op de uitspraken van de Hoge Raad en de Handreiking van VNG en Ingrado.

13. *Hoe reflecteert de wethouder op het feit dat zij op de landelijke televisie een weigeringspraktijk heeft aangekondigd en daarbij haar tevredenheid daarover heeft uitgesproken terwijl de wettelijke grondslag voor die praktijk ontbreekt, en welke*

Datum: 1 september 2026
Zaaknummer: 5246519
Pagina: 6

betekenis kent zij daarbij toe aan de rechtsonzekerheid en de ongerustheid die deze uitlatingen hebben veroorzaakt bij Arnhemse gezinnen die te goeder trouw gebruikmaken of gebruik wensen te maken van een wettelijke vrijstellingsgrond? En hoe reflecteert zij op de verhouding tussen deze uitlating en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur?

Het interview van de wethouder Onderwijs in de Nieuwsuuroitzending van 11 juni sluit aan op de raadsbrief van 9 juni jl., de Handreiking die door VNG en Ingrado is uitgebracht en de regionale besluitvorming ten aanzien van bestaande vrijstellingen op grond van artikel 5 onder b Leerplichtwet. Naar ons oordeel is de communicatie zorgvuldig geweest en in overeenstemming met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

P. Sennema

A. Marcouch